

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра теорії і методики виховання РДГУ
Регіональний комплексний Науково-методичний центр
інноваційних технологій освітнього процесу РДГУ
Факультет соціальної та психологічної освіти
Уманського державного педагогічного університету ім. Павла Тичини

Підготовка майбутніх педагогів до виховної діяльності в освітньому просторі НУШ: досвід, реалії, перспективи

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра теорії і методики виховання РДГУ
Регіональний комплексний Науково-методичний центр
інноваційних технологій освітнього процесу РДГУ
Факультет соціальної та психологічної освіти
Уманського державного педагогічного університету ім. Павла Тичини

Електронний збірник матеріалів

**II Всеукраїнської науково-практичної
*Інтернет-конференції***

**«Підготовка майбутніх педагогів
до виховної діяльності
в освітньому просторі НУШ:
досвід, реалії, перспективи»**

15 травня 2024 року

Рівне – 2024

Підготовка майбутніх педагогів до виховної діяльності в освітньому просторі НУШ: досвід, реалії, перспективи: електронний збірник матеріалів II Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції Рівне: РДГУ. 2024. 203 с.

Рекомендовано до друку Вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 5 від 14 травня 2024 р.)

Вашій увазі пропонуються матеріали II Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції «Підготовка майбутніх педагогів до виховної діяльності в освітньому просторі НУШ: досвід, реалії, перспективи».

Пустовіт Г. П.,
доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри теорії і методики виховання
Рівненського державного гуманітарного університету

Петренко І. Ф.,
доктор філософії,
старший викладач кафедри теорії і методики виховання
Рівненського державного гуманітарного університету

НОВА УКРАЇНСЬКА ШКОЛА: ДЕЯКІ ДОМІНАНТИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

Упровадження Нової української школи в національну систему освіти передбачає насамперед формування у здобувачів освіти умінь і навичок та досвіду самостійного, свідомого й відповідального здобуття системних наукових знань, творчого самостановлення і самореалізація, задоволення інтелектуально-культурних потреб, духовного самовдосконалення, набуття професійних компетентностей та педагогічної майстерності. У той же час, входження вітчизняної освітньої системи у загальноєвропейський і світовий освітній простір, спричинили переоцінку системи цінностей у всіх сферах людського буття. У межах яких вища освіта характеризується досить помітними вже сьогодні інноваційними моделями відносин, орієнтованих на усвідомлення й визнання самоцінності людини як рівнозначного суб'єкту навколишнього соціоприродного середовища та цивілізаційних процесів. Відтак, на підставі аналізу зазначеного вище, можемо зробити висновок, що сьогодні знання вже не можна визначати лише в межах класичних дисциплін закладу вищої педагогічної освіти,

вони набувають комплексності й інтегративності, характеризуються проблемно орієнтованою та міждисциплінарною побудовою. Крім того, сучасні наукові знання є суто індивідуальними і у той же час колективними, набуваючи суттєвого синергетичного спрямування [1, с. 171-176].

Тому модернізація сучасної вищої педагогічної освіти передбачає орієнтацію на інтелектуально-творчий розвиток особистості майбутнього вчителя закладу початкової освіти, оскільки на думку В. Кременя, «...суспільний розвиток дедалі більше потребує людини професійно підготовленої, для якої характерним є дослідницько-інноваційний тип діяльності» [2].

За цих умов першою домінантою професійної підготовки майбутнього вчителя Нової української школи є трансформація *парадигми* освітнього процесу закладу вищої освіти. Для якої характерною є зміна традиційної монопарадигми вищої педагогічної освіти на поліпарадигму, в основі якої декілька рівнів її реалізації. Так, у межах першого рівня вища освіта, як підтримуюча, що враховує досвід і систему наукових знань минулих поколінь, передбачає пізнання здобувачем вищої освіти оточуючої дійсності, вивчення суспільства та самої людини на основі уже усталених знань і традиційних технологій їх здобуття. У змісті наступного рівня вища освіта розглядається, як інноваційна освіта, що має ґрунтовно пояснити з позиції інноваційних технологій процес взаємодії людини зі світом, що її оточує, а отже має на меті сформувати конкретні уміння і навички індивідуальної і колективної творчої перетворювальної діяльності. Відповідно результатом здобуття освіти на цьому рівні є розвиток критичного та інноваційного мислення майбутнього вчителя закладу початкової освіти,

формування постійної потреби щодо власного розвитку і саморозвитку, творчого самовдосконалення і змін власного «Я» у професійній площині. Такі зміни у побудові рівнів здійснення вищої освіти детермінуються, на думку В. Кременя та В. Ільїна, «...завданнями формування нової освітньої парадигми, що ґрунтується на цілісному сприйнятті особистістю процесів навколишньої дійсності. А тому, завдання нової парадигми полягає в тому, щоб задіяти не тільки можливості раціональної сфери, а й таких не менш важливих складових «Я», як почуття, віра, духовність. Якщо освітня система хоче брати участь у створенні цілісної креативної особистості, а саме такі особистості потрібні «суспільству знань», то вона повинна більшою мірою враховувати досягнення сучасних концепцій про саморганізацію...» [3, с. 11].

Екстраполяція теоретичних конструктів європейського освітнього простору у вітчизняну вищу педагогічну освіти вимагає суттєвої перебудови змісту професійної підготовки майбутнього вчителя початкових класів. У межах якої інноваційність як змісту, так і технологій його реалізації є сутністю наступної *домінанти* професійної підготовки майбутніх вчителів закладу початкової освіти. Такі трансформації забезпечують формування їхньої готовності до динамічних змін як у соціокультурному просторі, так і освітньому процесі закладів вищої педагогічної освіти, за рахунок розвитку їхнього творчого потенціалу й здатності до інноваційного мислення та власне інноваційної освітньої діяльності.

У контексті останнього актуальним є формування майбутнього вчителя з новим типом мислення, мотивації і ставлення до власної професійної діяльності, що складає сутність *наступної домінанти*. Вирішення цього завдання актуалізовано у змісті «Концепції Нової української

школи», де зазначається що «...провідне місце у її структур належить і буде належати саме умотивованому учителю, оскільки від його творчої активності, вмотивованості на самостійне досягнення вищого рівня професіоналізму і педагогічної майстерності залежить і буде залежати у майбутньому якість власне його освітньої діяльності і відповідно якість освіти, що здобувають молодші школярі» [4].

Сутність наступної *домінанти* складає компетентнісна складова змісту професійної підготовки майбутнього вчителя Нової української школи. Відтак, формування їхньої професійної компетентності забезпечить ефективне вирішення професійних та життєво важливих проблем. У цьому контексті актуалізується думка К. Роджерса про те, що «...усвідомлена особистістю потреба розвиватися й удосконалюватися, змінювати способи сприйняття внутрішнього «Я» є віддзеркаленням власного інтелектуального і морально-духовного розвитку» [6, с. 341-384].

Зазначені вище домінанти безпосередньо пов'язані із використанням здобутків психології у галузі вивчення особистості, з упровадженням результатів вікової і соціальної психології у професійну підготовку майбутніх вчителів початкових класів. Ці положення складають сутність наступної домінанти, що актуалізує вирішення проблем «...захисту психічного здоров'я та особистісної свободи всіх учасників освітнього процесу; повноцінного особистісного й інтелектуального розвитку на основі створення ефективних психологічних умов для формування у здобувачів вищої освіти мотивації до саморозвитку... » [5].

Подальших наукових досліджень вимагають нагальні проблеми розроблення сучасних факторно-критеріальних

моделей вимірювання рівня сформованості професійної компетентності майбутнього вчителя початкової школи та ряд інших.

Список використаних джерел

1. Гораш К. В. Інноваційні складові особистості сучасного педагога. *Проблеми підготовки сучасного вчителя*. 2014. Вип. 10. Ч. 1. С. 171–180.

2. Кремень В. Феномен інновації: освіта, суспільство, культура: Монографія / За ред. В. Г. Кременя. – 2008. Київ: Педагогічна думка. 472 с.

3. Кремень В. Г., Ільїн В. В. Синергетика в освіті: контекст людиноцентризму : монографія. Київ: Педагогічна думка, 2012. 368 с.

4. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи / М-во освіти і науки України. URL:

<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nov-a-ukrainska-shkola-> (дата звернення 13.04. 2024).

5. Науково-методичне забезпечення діяльності психологічної служби системи освіти в умовах децентралізації (моделі, досвід): колективна монографія / наук. ред. В. Г. Панок. Київ: Ніка-Центр, 2020. 152 с.

6. Rodgers C. *Person to person* / C. R. Rodgers, B. Stevens. *The problem of being human*. N. Y.: Simon and Schuster. 1967. V. 5. P. 341–384.